

የሲዳማ ህዝብ ክልል የመሆን ጥያቄ በማይመለከታቸው ግለሰቦችና የወሸት መረጃዎቻቸው አይቀረጸውም

በግምገማና ግምብ

12/10/2012

በቅርቡ የተካሄደው የሲዳማ ዞን አመራሮች « ሁለት መስመር የለም» ስብሰባ መላው የሲዳማ ህዝብ አቋሙን ለይቶ ከምን ጊዜውም በተለየ መልኩ ራስን በራስ የማስተዳደር ወይም ክልል የመሆን ጥያቄውን አጠናክሮ እንዲቀጥል የሚያደርገው ነው። ይህ ጉዳይ በሁለት መልኩ ሊታይ ይችላል።

አንደኛው ሚቹ ጠቅላይ ሚኒስቴር በህይወት በነበሩበት ወቅት ለሲዳማ ህዝብ ቃል የገቡት የክልል ጥያቄ መልስ ሳይገኝ ቢያልፉም የተካሄደው ጠቅላይ ሚኒስቴር አዎንታዊ ምላሽ ይሰጣሉ ተብሎ የተጠበቀው ከንቱ መሆኑ ነው። በአቶ ሸፈራው ሸጉጤ የተመራው የሲዳማ አመራሮች ስድስት ቀናት የፈጀውን ስብሰባ ሲያጠናቅቁ የሲዳማ ህዝብ የክልል ጥያቄ አስፈላጊ ያልሆነና የህገወጦች እንደሆነ አስምረውበታል። በተጨማሪም የሀዋሳ ከተማ አስተዳደርም በስብጥር እንዲሆን በሙሉ ድምጽ ተስማምተዋል።

ሁለተኛው ጉዳይ አቶ ሸፈራውና ተከታዮቻቸው የሲዳማን ህዝብ እድገትም ሆነ ክልል መሆን የማይቻል እንደሆነ ለማስመሰል የወሸት መረጃዎቻቸውን አደራጅተው በሁሉም ሀይላቸው እንቅስቃሴ መጀመራቸው ነው። ለዚህም ባለፈው ስብሰባቸው ሲዳማ ክልል ከሆነ አሁን ያለው የበጀት ድገትም ይቀንሳል። ልማት አይኖርም። የሱራ አጥነት ይጨምራል ወዘተ በሬ ወለደ መረጃ እያቀረቡ ነበር። አቶ ሸፈራውንና ተከታዮቻቸውን ግን አረፉ! እውነት ነጻ ስለምታወጣችሁ እውነትን ያዙ እንላቸዋለን! ሁሉም የሚቀርቧቸው መረጃዎቻቸው ወሸት ስለመሆናቸው መላው የሲዳማ ህዝብ የሚያወቀው ስለሆነ የዚህ ጽሁፍ ዋና አላማ የበጀት ክፍፍሉን ብቻ በሚመለከት አንዳንድ መረጃዎችን ማቅረብ ነው።

ወደ ዋናው ጉዳይ ከመግባታችን በፊት አንዳንድ መንደርደሪያ ሐሳቦችን እናቅርብ። በአገራችን ክልሎች የተደራጁት ብሄር ብሄረሰቦችን መሰረት አድርገው (የአሮሞ፣ የአማራ፣ የትግራይ፣ የአፋር ወዘተ ክልል) መሆኑ ይታወቃል። ይህንን እውነት ይዘን ብንነሳ... ዋናውና ትልቁ መከራከሪያ ከሲዳማ ብሄር እውቅና ወጭ ተጨፍልቆ ደቡብ ተብሎ በአቅጣጫ ስም መጠራት በራሱ በህዝብ ላይ በሳለቅ/ስድብ ነው። የብሄርን ስብዕና ጨፍልቆ በአቅጣጫ ስም (ሰሜን፣ ደቡብ፣ ምስራቅ ምዕራብ) መጥራት/መሰየም አስፈላጊ ቢሆን ኖሮ ትግራይንና አማራን አንድ ላይ ሰሜን ክልል፣ ሰሜንና ሐረርን ምስራቅ ክልል፣ ጋምቤላና ቤንሻንጉልን ምዕራብ ክልል ወዘተ ማለት ይቻል ነበር። ለስያሜም የሚመቸው በምንም የማይገናኙትን ሲዳማ፣ ወላይታ፣ክፋ ወዘተ አንድ ላይ መጨፍለቅ ሳይሆን በዘር ሀረግ፣ በባህልና በሀይማኖት የሚቀራረቡትን ትግራይንና አማራውን የሰሜን ክልል ብሎ መሰየም ነበር። ይህ በቀላሉ የሚያሳየው ደቡብ ተብለው የተደራጁ ብሄር ብሄረሰቦች ላይ ያላቸውን ዝቅተኛ አመለካከት ነው።

በአሁኑ ወቅት የሲዳማ ህዝብ ደቡብ ተብሎ በመደራጀቱ ብቻ በአገሪቱ ደረጃ ያለው እውቅናም ሆነ ወክልና በዙፍ ወስጥ በሚገኙ ወረዳዎች የአንዱን ወረዳ ያክል የህዝብ ብዛት ያላቸው ነገር ግን ክልል ተብለው እራሳቸውን በእራሳቸው ከሚያስተዳድሩ ክልሎች ያነሰ መሆኑ ገሰፍ የወጣ ሀቅ ነው። የደቡብ ክልል አወቃቀር እኛ ሲዳማዎች የመጣንበትን አከባቢ ስንጠየቅ እንኳን «ከደቡብ» ብለን እንድንመልስ የሚያስገድድ በመሆኑ ሲዳማነታችንን በአገር ደረጃም ሆነ በወጭው አለም እንዳናስታወቅ የሚያደርግ ነው። ባህልን ከማሳደግና ማስተዋወቅ አንጻር የሚዲያ አጠቃቀም ሊጠቀስ ይችላል [ሁሉም ክልሎች በመንግስት ሚዲያ በራሳቸው ቋንቋ የአየር ሰዓት አላቸው]። በፌደራል መስሪያ ቤቶች፣ በአዲስ አበባ መስተዳድር እንዲሁም በኤምባሲዎች ለሲዳማ የተሰጠው ወክልና አለ የማይባል መሆኑም ለአብነት የሚጠቀስ ነው። ይህን ክልል የመሆንን ጥያቄ ለማቅረብ ማስረጃ አይሆንም? የበጀት ድልድሉን በሚመለከት አቶ ሸፈራውና ተከታዮቻቸው የሚነግሩን የሲዳማ ህዝብ አሁን እያገኘ ያለው በጀት ክልል ቢሆን ከሚያገኘው የተሻለ እንደሆነ ነው። አቤት ወሸት! መሸትን ለምደወት እንጂ የኃጥአቶች ሁሉ ቁንጮ ኃጥአት መሆኑን ማን በነገራቸው!!

ክልል ባለመሆናችን ያጣገው ነግር የለም ለሚሉት ለነሸፈራውና ጓዶቹ፣ ሌሎች ማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ ምክንያቶች ባሉበት ሆነው በጀት ክፍፍሉን በሚመለከት ትንሽ አብነት ማቅረብ አስፈላጊ ሆኗል። (ሰንጠረዥ 1 ይመልከቱ)

ሰንጠረዥ 1 የ2005 የክልሎች በጀት ድጋፍ

የመረጃው ምንጭ፡ <http://www.csa.gov.et/> እና <http://www.mofed.gov.et/>

በአገሪቱ ደረጃ የፌደራል በጀት በቀጥታ ድገትም የሚደረግላቸው አዲስ አበባንና የደሬዳዎን ከተሞች ጨምሮ 11 ክልሎች አሉ። ከላይ በሠንጠረዥ 1 እንደተመለከተው በህዝብ ብዛት በኢትዮጵያ ስታቲስቲክስ ባለስልጣን መረጃ መሠረት አሮሚያ፣ አማራ፣ ሰሜን እና ትግራይ ከ1ኛ እስከ 4ኛ [5ኛው ሲዳማ ነው] ያለውን ደረጃ ሲይዙ፤ በመሬት ስፋት ደግሞ አሮሚያ፣ አማራ፣ ቤንሻንጉል እና ትግራይ ከ1ኛ እስከ 4ኛ ያለውን ደረጃ ይይዛሉ። በህዝብ ጥግግት (population Density) አማራ፣ ትግራይ፣ አሮሚያ እና አፋር ከፍተኛው 164 ሰው በካሬ ኪ. ሜ አነስተኛው 22 ሰው በካሬ ኪ. ሜ በመሆን እስከ አራተኛ ያለውን ደረጃ ይይዛሉ። የበጀት ክፍፍሉ ሲታይ አሮሚያ (18,320,035,577) ፣ አማራ (13,060,776,134) ፣ ደቡብ (11,330,237,388) ፣ ሰሜን (4,588,464,296) እና ትግራይ (4,047,318,629) ከ1ኛ እስከ 5ኛ ያለውን ደረጃ በመያዝ የአንበሳውን ድርሻ ይይዛሉ።

ከላይ የተዘረዘረው መረጃ መንግስት በይፋ ያወጣው/ያሳተመው መረጃ ነው። በዚህ መሰረት ምንም እንኳን የሲዳማ ህዝብ ብዛት ከ5ሚሊዮን በላይ እንደሚሆን ቢታወቅም መንግስት ባወጣው መረጃ መሰረት ከትግራይ ቀጥሎ በ4ኛ ደረጃ ላይ ይገኛል። የ ካሬ ኪ.ሜ የሰፈር ሰው ብዛት ሲታይ 521 ሰው በአንድ ካሬ ኪ.ሜትር በማስፈር ከሁሉም ክልሎች አንደኛ ደረጃ ሲይዝ ይህም ህዝብ ተጠጋግቶ

ኖረ ማለት ብዛት ያለው መሰረተ ልማት ይፈልጋል ማለት ነው። ሌላኛውና ዋናው የበጀት ክፍፍል ፍትሃዊነት አመልካች የነፍስ ወከፍ በጀት ወይም በጀት ለህዝብ ብዛት ተካፍሎ የሚገኘው ውጤት ነው። በዚህ ውጤት መሰረት እነ ሐረር፣ ጋምቤላ፣ ድሬዳዋ፣ ቤንሻንጉል ጉሙዝ እና አፋር ከ 1100 ብር በግለሰብ/በነፍስ ወከፍ የሚደርሳቸው ሲሆን ሶማሌ፣ ትግራይ፣ አማራ፣ ከአሮሚያ (585) በስተቀር እያንዳንዱ ሰው በነፍስ ወከፍ ከ600 ብር በላይ ይደርስዋል። የሲዳማ ህዝብ ግን በነፍስ ወከፍ የሚደርሰው ብር 345 ብቻ ነው። ይህ ጉዳት አይደለም?

በሌላ በኩል የሲዳማ ዞን በ2005 ዓ.ም የደረሰው በጀት ብር 1,174,548,789 ሲሆን ከሲዳማ ዞን በህዝብ ብዛትም ሆነ በሌሎች አመልካቾች ብዙም ልዩነት የሌላቸው፤ ነገር ግን ክልል በመሆናቸው ብቻ የሲዳማን ሦስትና አራት አጥፍ በጀት እንደተመደቡላቸው ከሰንጠረዥ 1 መመልከት ይቻላል። ይህን ጉዳት አይደለም? በቀላል አገላለጽ፡- እራሳቸውን በራሳቸው በማስተዳደር ለፌዴራል መንግስት ተጠሪ የሆኑት ክልሎች ከዋናው ኬክ/ዳቦ ድርሻቸውን የሚያገኙ ሲሆን ሲዳማዎች ግን ከቁራሹ እንደገና ተቆራርሶ የሚሰጣቸው መሆኑ በራሱ ፍትሃዊነት የሌለው ከመሆኑም ባሻገር ድርሻችንንም ዝቅተኛ አድረጎታል። ከፌዴራል መንግስት ከሚገኘው በጀት ሌላ የሲዳማ ህዝብ ባለቤትነት ያላቸው የልማት ድርጅቶች (ኤስ ዲ ፒ፣ ኤስ ዲ ሲ፣ ፉራ ኮሌጅ፣ የሲዳማ ልማት ማህበርና ማይክሮ ፋይናንስ) ተሸመድምደው እንዲወድቁ በማድረግ ህዝቡ በራሱ ተማምኖ አካባቢውን እንዳያለማ አድርገዋል። በቅርብ ጊዜ የሲዳማ ቡና በአገር አቀፍ ገበያ እንዲወድቅ የተደረገውም የሲዳማ ነጋዴዎችን የገንዘብ አቅም በማዳከም በባንኮች ዕዳ ተይዘው የሙብት ጥያቄ እንዳያነሱ ለማድረግ ነው። የበጀቱን በዚህ እናብቃና በህዝባችን ላይ እየደረሰ ያለው እስራትና እንገልትስ? በተለይም በክልልም ሆነ በፌዴራል የሉት ደብዳቤ ክልል፣ ተወካዮች በሲዳማ ህዝብ የወሰጥ ጉዳይ ላይ እየወሰኑ ህዝብ ወደ ልማት እንዳይገባ በየወቅቱ ሰይጣናዊ አጀንዳ እየፈበረኩ ህዝብ በስጋት ውስጥ እንዲኖር እደረጉ አይደለም?

እኛ የተሻለ ነገር ስንጠብቅ እነ ሸፈራው አቋማቸውን ለይተው ክልል መሆን እንደማንችል እንዲሁም የሀዋሳ ከተማ አስተዳደር በስብጥር እንዲሆን ወስነው በመንግስት ሬዲዮና ቴሌቪዥን ነግረዋል። በነገራችን ላይ ይህንን ውሳኔ ያስተላለፉ እንጂ በተጠቀሱት ጉዳዮች ላይ የሲዳማን ህዝብ ወክለው የመወሰን ስልጣን የሌላቸው መሆናቸውን ልናውቅ ይገባል። እኛ ግን በሁሉም መስፈርት እራሳችንን በራሳችን የማስተዳደር ወይም ክልል የመሆን መብታችንን ለማስከበር ከምን ጊዜም በበለጠ መነሳት ይኖርብናል። ስለዚህም በየደረጃው የወሸት አጀንዳቸውን ይዘው ለሚመጡ የሸፈራው ተላላኪዎች እውነቱን አስረግጠን ልንነግራቸው ይገባል። እውነት የሆነውና እውነትንም የሚወድ አምላክ መከናወን ይሰጠናል።